TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. lapkričio 6 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas — Socialinė politika — Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje — Direktyva 2000/78/EB — 2 straipsnis ir 6 straipsnio 1 dalis — Nacionalinės teisės aktai, kuriuose nustatyta, kad teisėjai, prokurorai ir notarai privalo nutraukti profesinę veiklą sulaukę 62 metų amžiaus — Teisėti tikslai, pateisinantys skirtingą požiūrį, palyginti su darbuotojais iki 62 metų amžiaus — Pereinamojo laikotarpio trukmės proporcingumas“

Byloje C-286/12

dėl 2012 m. birželio 7 d. pagal SESV 258 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama J. Enegren ir K. Talabér-Ritz, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Vengriją, atstovaujamą M. Z. Fehér,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai A. Borg Barthet, M. Ilešič, E. Levits ir J.-J. Kasel,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į 2012 m. liepos 13 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartį nagrinėti bylą pagal pagreitintą procedūrą, remiantis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsniu ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 133 straipsniu,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. spalio 1 d. posėdžiui,

susipažinęs su generalinės advokatės nuomone,

priima šį

* Proceso kalba: vengrų.

Sprendimą

1 Ieškinyje Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo konstatuoti, kad Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79), 2 straipsnį ir 6 straipsnio 1 dalį, nes priėmė nacionalinę tvarką, pagal kurią teisėjai, prokurorai ir notarai privalo nutraukti profesinę veiklą sulaukę 62 metų; taip sukuriamas skirtingas požiūris dėl amžiaus, kuris nepateisinamas teisėtais tikslais ir kuris bet kuriuo atveju nėra tinkamas ar reikalingas nustatytiems tikslams pasiekti.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

2 Direktyvos 2000/78 1 straipsnyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą.“

3 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Šioje direktyvoje „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje:

a) tiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai nei panašioje situacijoje yra, buvo ar galėjo būti elgiamasi su kitu asmeniu;

b) netiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl akivaizdžiai neutralių sąlygų, kriterijų ar taikomos praktikos tam tikrą religiją ar įsitikinimus išpažįstantys, tam tikrą negalią turintys, tam tikro amžiaus ar tam tikros seksualinės orientacijos asmenys gali patekti tam tikru atžvilgiu į prastesnę padėtį nei kiti asmenys, nebent:

i) tas sąlygas, kriterijus ar taikomą praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama atitinkamomis ir būtinomis priemonėmis arba

<...>“

4 Minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalis yra išdėstyta taip:

„Nepaisydamos 2 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę jį objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, įskaitant teisėtos užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Toks skirtingas poveikis, be kitų dalykų, gali apimti:

a) specialių sąlygų nustatymą siekiant įsidarbinti ir profesinio mokymo, įdarbinimui ir darbui, įskaitant atleidimą iš darbo ir apmokėjimo sąlygas, jaunimui, pagyvenusio amžiaus asmenims ir už priežiūrą atsakingiems asmenims, siekiant skatinti jų profesinę integraciją ir užtikrinti jų apsaugą;

<...>“

Vengrijos teisė

5 Iki 2011 m. gruodžio 31 d. pagal 1997 m. Įstatymo Nr. LXVII dėl teisėjų teisinio statuso ir atlyginimo 57 straipsnio 2 dalį teisėjams iš esmės buvo leidžiama eiti savo pareigas iki jiems sueis 70 metų.

6 2011 m. balandžio 25 d. priimtos naujos Konstitucijos (toliau – Konstitucija), kuri įsigaliojo 2012 m. sausio 1 d., 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, „išskyrus *Kúria* pirmininką, teisėjai gali eiti savo pareigas, kol sulauks bendro pensinio amžiaus“.

7 Šiuo klausimu Konstitucijos pereinamojo laikotarpio nuostatų (toliau – pereinamosios nuostatos) 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Jei teisėjas sulaukia Konstitucijos 26 straipsnio 2 dalyje nustatyto bendro amžiaus, kai įgyjama teisė į senatvės pensiją, iki 2012 m. sausio 1 d., jis nustoja eiti pareigas 2012 m. birželio 30 d. Jei teisėjas sulaukia Konstitucijos 26 straipsnio 2 dalyje nustatyto bendro amžiaus, kai įgyjama teisė į senatvės pensiją, laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d., jis nustoja eiti pareigas 2012 m. gruodžio 31 d.“

8 Be to, dėl prokurorų Konstitucijos 29 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad, „išskyrus generalinį prokurorą, prokurorai gali eiti savo pareigas, kol sulauks bendro pensinio amžiaus.“

9 Šiuo klausimu pereinamojo laikotarpio nuostatų 13 straipsnyje numatyta:

„Jei prokuroras sulaukia Konstitucijos 29 straipsnio 3 dalyje nustatyto bendro amžiaus, nuo kurio įgyjama teisė į senatvės pensiją, iki 2012 m. sausio 1 d., jis nustoja eiti savo pareigas 2012 m. birželio 30 d. Jei teisėjas sulaukia Konstitucijos 29 straipsnio 3 dalyje nustatyto bendro amžiaus, nuo kurio įgyjama teisė į senatvės pensiją, laikotarpiu nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d., jis nustoja eiti pareigas 2012 m. gruodžio 31 d.“

10 Taigi, pirma, pagal 2011 m. Įstatymo Nr. CLXII dėl teisėjų teisinio statuso ir atlyginimo (toliau – 2011 m. Įstatymas dėl teisėjų), kuris įsigaliojo 2012 m. sausio 1 d., 90 straipsnio ha punktą teisėjas išeina į pensiją, „kai pasiekia jam taikytiną pensinio amžiaus ribą <...>, išskyrus *Kúria* pirmininką“.

11 Antra, pagal 2011 m. Įstatymo Nr. CLXIV dėl prokurorų karjeros ir generalinio prokuroro, prokurorų ir kitų prokuratūros darbuotojų teisinio statuso 34 straipsnio d punktą „prokuroras nustoja eiti prokuroro pareigas, kai pasiekia jam taikytiną pensinio amžiaus ribą“.

12 Be to, 2011 m. Įstatymo Nr. CCI dėl tam tikrų įstatymų pakeitimų atsižvelgiant į Konstituciją 45 straipsnio 4 dalimi nuo 2014 m. sausio 1 d. iš dalies keičiamas 1991 m. Įstatymo Nr. XLI dėl notarų 22 straipsnio d punktas. Pagal šio straipsnio naują redakciją „notarai nustoja eiti savo pareigas tą dieną, kai pasiekia jiems taikytiną pensinio amžiaus ribą“.

13 Iki 2009 m. gruodžio 31 d. galiojusios redakcijos 1997 m. Įstatymo Nr. LXXXI dėl socialinio draudimo išmokų pensijų srityje (toliau – *Tny* įstatymas) 18 straipsnio 1 dalyje buvo įtvirtinta:

„Kiekvienas asmuo, turintis minimalų 20 metų tarnybos stažą, nuo 62 metų turi teisę į socialinio draudimo senatvės pensiją.“

14 Ta pati nuostata pagal 2010 m. sausio 1 d. įsigaliojusią redakciją suformuluota taip:

„Nustatomas toks amžius, kurio sulaukus įgyjama teisė į socialinio draudimo pensiją:

a) 62 metai – asmenims, gimusiems iki 1952 m. sausio 1 d.;

b) 62 metai ir 183 dienos – asmenims, gimusiems 1952 m.;

c) 63 metai –asmenims, gimusiems 1953 m.;

d) 63 metai ir 183 dienos – asmenims, gimusiems 1954 m.;

e) 64 metai – asmenims, gimusiems 1955 m.;

f) 64 metai ir 183 dienos – asmenims, gimusiems 1956 m.;

g) 65 metai – asmenims, gimusiems 1957 m. arba vėliau.“

15 Pagal 18 straipsnio 2 dalį teisę į viso dydžio pensiją turi asmenys, kurie:

„a) sulaukė šio straipsnio 1 dalyje nustatyto jų gimimo datą atitinkančio pensinio amžiaus <...> ir

b) turi minimalų 20 metų tarnybos stažą ir

<...>“

16 Galiausiai pagal 2011 m. Įstatymo dėl teisėjų 230 straipsnį iš teisėjų, sulauksiančių naujai nustatyto amžiaus, nuo kurio privaloma nutraukti veiklą, iki 2013 m. sausio 1 d., tie teisėjai, kuriems 62 metai sukanka iki 2012 m. sausio 1 d., nustoja eiti pareigas 2012 m. birželio 30 d., o teisėjai, kuriems 62 metai sukanka nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d., nustoja eiti pareigas 2012 m. gruodžio 31 d.

17 2011 m. Įstatymo Nr. CLXIV dėl prokurorų karjeros ir generalinio prokuroro, prokurorų ir kitų prokuratūros darbuotojų teisinio statuso 160 straipsnyje įtvirtintos nuostatos yra iš esmės panašios į nuostatas, numatytas teisėjams. Kiek tai susiję su notarais, jiems nustatyta tvarka, analogiška numatytai teisėjams ir prokurorams, bus taikoma nuo 2014 m. sausio 1 d., kaip paminėta šio sprendimo 12 punkte.

Ikiteisminė procedūra ir procesas Teisingumo Teisme

18 2012 m. sausio 17 d. Komisija išsiuntė Vengrijai oficialų pranešimą, kuriame tvirtino, kad valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2000/78, nes priėmė nacionalinės teisės aktus dėl amžiaus ribos, kurią pasiekę teisėjai, prokurorai ir notarai privalo nutraukti veiklą. 2012 m. vasario 17 d. atsakyme minėta valstybė narė užginčijo įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo kaltinama. 2012 m. kovo 7 d. Komisija parengė pagrįstą nuomonę, kurioje paragino Vengriją per vieną mėnesį nuo šios nuomonės gavimo dienos imtis būtinų priemonių, kad būtų įvykdyti įsipareigojimai. Ši valstybė narė atsakė 2012 m. kovo 30 d. laišku.

19 Kadangi šis atsakymas Komisijos netenkino, 2012 m. birželio 7 d. ji pareiškė šį ieškinį.

20 Atskiru dokumentu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo tą pačią dieną, Komisija pateikė prašymą taikyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23a straipsnyje numatytą pagreitintą procedūrą, kurį Teisingumo Teismo pirmininkas patenkino 2012 m. liepos 13 d. nutartimi.

21 2012 m. liepos 16 d. *Alkotmánybíróság* (Konstitucinis Teismas) nusprendė atgaline data panaikinti dalį Komisijos kritikuojamų Vengrijos įstatymų. Teisingumo Teismo kanceliarijos prašymu 2012 m. liepos 25 d. Komisija pateikė nuomonę dėl šio sprendimo ir neatsiėmė nei savo ieškinio, nei prašymo taikyti pagreitintą procedūrą. Todėl 2012 m. rugpjūčio 14 d. Vengrija pateikė atsiliepimą į ieškinį, kuriame taip pat išdėstė nuomonę dėl minėto sprendimo pasekmių šiai bylai.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

22 Komisija teigia, kad ginčijamos nuostatos prieštarauja Direktyvos 2000/78 2 straipsniui ir 6 straipsnio 1 daliai, nes jomis sukuriama nepateisinama diskriminacija ir bet kuriuo atveju jos nėra nei tinkamos, nei būtinos siekiant Vengrijos nurodytų tariamai teisėtų tikslų.

23 Pirmiausia Vengrija nurodo, kad ši byla iš dalies neteko savo dalyko, nes *Alkotmánybíróság* savo sprendimu atgaline data panaikino 2011 m. Įstatymo dėl teisėjų 90 straipsnio ha punktą ir 230 straipsnį. Todėl nebereikia priimti sprendimo dėl atitinkamos ieškinio dalies. Tačiau Komisija mano, kad šis sprendimas nedaro jokio poveikio ieškiniui.

Dėl diskriminacijos

24 Komisijos nuomone, nagrinėjamais Vengrijos įstatymais pažeidžiamas Direktyvos 2000/78 2 straipsnis, nes jais sukuriama diskriminacija dėl amžiaus tarp teisėjų, prokurorų ir notarų, sulaukusių šiais įstatymais nustatyto amžiaus, nuo kurio galima išeiti į pensiją, ir tų asmenų, kurie gali tęsti veiklą. Iš tikrųjų nuo 70 iki 62 metų sumažinus amžiaus ribą, kurią pasiekę teisėjai, prokurorai ir notarai privalo baigti veiklą, sukuriamas skirtingas požiūris dėl amžiaus į konkrečios profesijos atstovus. Pripažindama, kad Vengrija turi teisę nustatyti šių asmenų išėjimo į pensiją amžių, Komisija nurodo, jog nauja tvarka daro esminį poveikį šalis siejančių darbo santykių trukmei ir apskritai atitinkamų asmenų profesinės veiklos vykdymui ir sudaro jiems kliūtis ateityje dalyvauti profesinėje veikloje. Komisija šiuo klausimu patikslina, kad aplinkybė, jog anksčiau atitinkamiems asmenims buvo taikoma palankesnė tvarka nei kitiems viešojo sektoriaus tarnautojams, nereiškia, kad minėtais įstatymais nesukuriama diskriminacija.

25 Vengrija atsako, kad šiuo atveju nėra jokios diskriminacijos. Iš tiesų Komisija įvertino tik aptariamus įstatymus ir neatsižvelgė į bendrą jų priėmimo kontekstą. Konkrečiai kalbant, mažinant amžiaus ribą, kurią pasiekę atitinkamoms profesinėms kategorijoms priklausantys asmenys privalo nutraukti veiklą, siekiama pataisyti šiems asmenims naudingą teigiamą diskriminaciją, nes tik jie, kitaip nei kiti viešojo sektoriaus tarnautojai, galėjo ne tik eiti pareigas, kol sulauks 70 metų, bet taip pat dažnai galėjo gauti darbo užmokestį kartu su senatvės pensija, į kurią įgijo teisę sulaukę pensinio amžiaus. Taigi šia reforma buvo siekiama suderinti darbo santykius reglamentuojančius teisės aktus.

Dėl diskriminacijos pateisinimo

26 Komisija teigia, kad nurodytas skirtingas požiūris nepateisinamas remiantis Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalyje nustatytomis sąlygomis. Iš tikrųjų ginčijamais nacionaliniais įstatymais nesiekiama jokio teisėto tikslo, ir kad ir kaip būtų, jie yra neproporcingi. Šių sąlygų reikia laikytis ne tik nustatant amžiaus ribą, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, bet taip pat ją keičiant.

27 Dėl šioje nuostatoje numatyto „teisėto tikslo“ buvimo Komisija nurodo, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką tik socialinės politikos tikslai, kaip antai susiję su užimtumo politika, darbo rinka arba profesiniu mokymu, gali pateisinti išimtį iš diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principo. Tačiau, pirma, jokio tokio tikslo nesiekiama nagrinėjamais įstatymais, jis net negali išplaukti iš bendro šių įstatymų priėmimo konteksto. Toks trūkumas savaime prieštarauja Direktyvai 2000/78, nes sudaro kliūtis bet kokiai minėtų įstatymų teisėtumo ir proporcingumo teisminei kontrolei.

28 Antra, Komisija pažymi, kad per administracinę stadiją Vengrija iš esmės nurodė du aptariamais įstatymais siekiamus tikslus, t. y. visų pirma suvienodinti visų asmenų išėjimo į pensiją taisykles, paskui palengvinti jaunų teisininkų įsidarbinimą teismuose siekiant sukurti „subalansuotą amžiaus struktūrą“, tačiau šis tikslas nėra pagrindinis.

29 Komisija teigia, kad pirmasis iš nurodytų tikslų negali būti laikomas „teisėtu“ pagal Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalį, nes Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog diskriminacijos negalima pateisinti organizacinio pobūdžio tikslais. Dėl Vengrijos argumento, kad 2011 m. liepos 21 d. Sprendime *Fuchs ir Köhler* (C-159/10 ir 160/10, Rink. p. I-6919) Teisingumo Teismo požiūris buvo priešingas, t. y. kad tokie tikslai teisėti, Komisija teigia, jog šis sprendimas netaikytinas šioje byloje. Iš tikrųjų minėtame sprendime Teisingumo Teismas neišplėtė „teisėto tikslo“ apibrėžimo pagal šią nuostatą, tačiau konstatavo, kad tikslas užtikrinti „subalansuotą“ jaunų ir vyresnių pareigūnų „amžiaus struktūrą“ gali būti „teisėtas“ užimtumo politikos ir darbo rinkos „tikslas“. Nesvarbu, kad šis „teisėtas tikslas“ gali turėti „organizacinių“ pasekmių, visų pirma kalbant apie viešosios tarnybos teisėsaugos institucijose veiksmingumo gerinimą, pačios šios pasekmės negalėtų būti laikomos „teisėtais tikslais“.

30 Dėl antrojo tikslo Komisija pastebi, kad argumentas dėl vyresnių teisėjų pakeitimo jaunesniais ir iš to išplaukiančio viešosios tarnybos teisėsaugos institucijose kokybės gerinimo yra ne tik „paprasta bendra taisyklė“, kurią Teisingumo Teismas atmetė minėtame Sprendime *Fuchs ir Köhler*, bet ir su amžiumi susijusio išankstinio nusistatymo forma. Reikia pabrėžti, kad Direktyva 2000/78 kaip tik siekiama apsaugoti asmenis nuo tokių išankstinių nusistatymų.

31 Dėl apribojimo pateisinimo Vengrija nurodo, kad aplinkybė, jog aptariamos taisyklės, susijusios tiek su teisėjais, tiek su prokurorais ir notarais, buvo priimtos ir įsigaliojo tuo pačiu laikotarpiu, aiškiai parodo įstatymų leidėjo ketinimą suvienodinti šiuose sektoriuose amžiaus ribą, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, kad būtų užtikrinta „labiau subalansuota amžiaus struktūra“, kiek tai susiję su atitinkamomis profesijomis. Be to, kaip pripažino pati Komisija, šie tikslai yra „teisėti“ pagal minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalį.

Dėl nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų tinkamumo ir būtinumo

32 Atsižvelgdama į du Vengrijos nurodytus tikslus, tariamai numatytus ginčijamose nacionalinėse nuostatose, Komisija mano, kad net darant prielaidą, jog jie yra „teisėti“ pagal Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalį, minėtos nuostatos nėra tinkamos siekiant nurodytų tikslų.

33 Pirmiausia šios nuostatos negali padėti pasiekti tikslą suvienodinti išėjimo į pensiją amžių, be kita ko, todėl, kad teisėjų ir prokurorų darbo santykiai pasibaigs jiems sulaukus pensinio amžiaus, o kitų valstybės tarnautojų darbo santykiai pasibaigs tik tada, kai jie sulauks šio amžiaus ir turės tarnybos

stažą, būtiną gauti visą senatvės pensiją. Be to, išliko galioti išimtys, pavyzdžiui, dėl *Kúria* pirmininko, generalinio prokuroro, konstitucinio teismo teisėjų arba prokurorų pavaduotojų ir prokurorų stažuotojų. Galiausiai teisėjai, prokurorai ir notarai, kitaip nei kitų kategorijų specialistai, dirbantys viešajame sektoriuje, neturi galimybės prašyti palikti juos darbe „dėl tarnybos interesų“ po to, kai sulaukia išėjimo į pensiją amžiaus.

34 Antra, dėl tikslo palengvinti jaunų specialistų įsidarbinimą viešojoje tarnyboje teisėsaugos institucijose Komisija teigia, jog iš aptariamų nuostatų taikymo sąlygų matyti, kad jos nebuvo parengtos taip, kad būtų galima pasiekti nustatytą tikslą. Be to, pagal jas vyresniems pareigūnams nesudaromos sąlygos perduoti savo patirtį jaunesniems teisininkams, pradedantiems dirbti pagal atitinkamą profesiją. Nustatytas tikslas būtų nuosekliau ir patvariau pasiektas laipsniškai mažinant amžiaus ribą, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą.

35 Šiuo klausimu Vengrija atsako, kad faktiškai dėl šių nuostatų ir kartu dėl jaunesnių teisininkų paskyrimo galimybių daug aukštų pareigų teismuose ir prokuratūroje gali užimti tik „vidutinio amžiaus“ karta. Nors vyresni teisėjai, prokurorai ir notarai privalo išeiti iš darbo, nemažai jų dirba toliau. Taigi tokių pareigūnų buvimas ir aplinkybė, kad jie gali eiti aukštas pareigas garantuoja, kad jie perduos įgytą patirtį jaunesniems kolegoms.

36 Komisija taip pat teigia, kad toks skubus ir radikalus amžiaus ribos, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, sumažinimas viršija tai, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti, turint omenyje neigiamas pasekmes, kurios dėl tokio pokyčio gali kilti suinteresuotiems teisėjams, prokurorams ir notarams. Iš tikrųjų jie būtų priversti skubiai išeiti iš darbo ir nespėtų imtis priemonių, visų pirma finansinio pobūdžio, kad išspręstų savo pajamų sumažėjimo klausimą.

37 Tačiau Vengrija mano, kad suinteresuotiesiems asmenims nustatyti pereinamieji laikotarpiai buvo žinomi ne priimant ginčijamus įstatymus, o jau nuo 2011 m. birželio 20 d., kai Vengrijos Parlamentas priėmė 2011 m. Įstatymą Nr. LXXII dėl tam tikrų įstatymų dėl teisinio statuso pakeitimų atsižvelgiant į Konstituciją. Iš tikrųjų šio 2011 m. Įstatymo Nr. LXXII 10 straipsnio 1 dalyje jau buvo nustatyti „įspėjimo terminai, kurie vėliau turėjo būti perkelti į 2011 m. Įstatymą dėl teisėjų ir į pereinamojo laikotarpio nuostatas“. Tokiomis aplinkybėmis suinteresuotieji asmenys nuo 2011 m. birželio mėn. galėjo žinoti ginčijamais įstatymais nustatytus pereinamuosius laikotarpius. Vengrija priduria, kad, kiek tai susiję su notarais, amžiaus ribą, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, sumažinančios taisyklės įsigalios tik 2014 m. sausio 1 d., todėl jie turi dar daugiau laiko pasiruošti.

Dėl tvarkos nuoseklumo

38 Komisija pabrėžia, kad tarp ginčijamų įstatymų ir Vengrijos bendros pensinės tvarkos reformos nėra jokio nuoseklumo. Ji tvirtina, kad „2012 m. bus privalomai nutraukti 62–70 metų sulaukusių teisėjų, prokurorų ir notarų darbo santykiai“, tačiau „2014–2022 m. bendras išėjimo į pensiją amžius ir atitinkamai teisėjams, prokurorams ir notarams taikoma [amžiaus riba, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą], bus laipsniškai didinama nuo 62 iki 65 metų“. Dėl šių dviejų reformų susidarytų ypač nesubalansuota situacija įdarbinant ir paaukštinant jaunus teisininkus, nes tikėtina, kad 2012 ir 2013 m. valstybė pradės masiškai priiminėti į darbą asmenis, kad įdarbintų juos laisvose pareigose, o nuo 2014 m. dėl privalomo išėjimo į pensiją amžiaus ribos padidinimo šis priėmimo į darbą procesas turėtų iš esmės sulėtėti.

39 Vengrijos nuomone, Komisijos nurodytas nenuoseklumas yra tik menamas. Iš tikrųjų galima pamatyti, kad amžiaus riba, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, didinama beveik visose valstybėse narėse ir tai neleidžia suabejoti ginčijamų įstatymų vidaus logika. Konkrečiai kalbant, pagal juos ši atitinkamų profesijų asmenų amžiaus riba siejama su amžiumi, kurio sulaukus įgyjama teisė į senatvės pensiją, kad pasirinktas amžius atitiktų ekonominius ir demografinius pokyčius, į kuriuos būtinai turi būti atsižvelgta pensijų sistemoje ir užimtumo politikoje. Taigi valstybių narių vykdoma pensijų politika

grindžiama nuostata, kad amžiaus riba, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, ir amžius, kurio sulaukę asmenys įgyja teisę į senatvės pensiją, visada turi būti keičiami kartu, kad būtų galima optimaliai pasiekti užimtumo politikos tikslus.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl ieškinio dalyko

40 Pirmiausia reikia išnagrinėti Vengrijos argumentą, kad nebereikia priimti sprendimo dėl dalies ieškinio, nes dėl *Alkotmánybíróság* sprendimo poveikio jis neteko savo dalyko.

41 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką įsipareigojimų neįvykdymo buvimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tokią valstybės narės padėtį, kokia buvo pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigoje, o į vėliau padarytus pakeitimus Teisingumo Teismas negali atsižvelgti (žr., be kita ko, 2004 m. sausio 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-209/02, Rink. p. I-1211, 16 punktą ir 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-565/10, 22 punktą).

42 Šioje byloje neginčijama, kad Komisijos pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje aptariamos nacionalinės nuostatos galiojo. Be to, kaip pati Vengrija pripažino per teismo posėdį, kompetentingos valdžios institucijos, remdamosi šiomis nuostatomis, priėmė individualius administracinius aktus, skirtus nutraukti atitinkamų asmenų darbo santykius.

43 2012 m. liepos 16 d., po to, kai suėjo minėtas terminas, t. y. 2012 m. balandžio 7 d., *Alkotmánybíróság* priėmė sprendimą, kuriuo panaikino 2011 m. Įstatymo dėl teisėjų 90 straipsnio ha punktą ir 230 straipsnį.

44 Vengrijos nuomone, kadangi minėti 90 straipsnio ha punktas ir 230 straipsnis panaikinti šiuo sprendimu atgaline data, jie nebegali būti laikomi galiojusiais tuo metu, kai suėjo pagrįstoje nuomonėje nustatytas terminas.

45 Tačiau šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad remiantis šio sprendimo 41 punkte paminėta teismo praktika data, kai Teisingumo Teismas turi vertinti įsipareigojimų neįvykdymą, kuriuo kaltinama Vengrija, yra 2012 m. balandžio 7 d. Todėl dėl *Alkotmánybíróság* sprendimo galiojimo atgaline data šis ieškinys negali netekti dalyko, nes 2011 m. Įstatymo dėl teisėjų 90 straipsnio ha punkto ir 230 straipsnio panaikinimą lėmė įvykis, kuris įvyko po šios datos, ir dėl šios priežasties į jį negali būti atsižvelgta.

46 Kad ir kaip būtų, reikia konstatuoti, kad, pirma, minėtas sprendimas nepadarė jokio poveikio pereinamojo laikotarpio nuostatoms, kuriose numatytos taisyklės, analogiškos įtvirtintosioms 2011 m. Įstatymo dėl teisėjų 90 straipsnio ha punkte ir 230 straipsnyje. Antra, kadangi šių nuostatų panaikinimas neturėjo tiesioginės įtakos individualių aktų, kuriais buvo nutraukti atitinkamų asmenų darbo santykiai, galiojimui, šie asmenys nėra automatiškai grąžinami į savo pareigas. Atvirkščiai, kad būtų grąžinti į savo pareigas, šie asmenys privalo pareikšti ieškinius dėl minėtų aktų panaikinimo, t. y. ieškinius, kurių baigtis, kaip pati Vengrija patvirtino per teismo posėdį, nėra aiški.

47 Todėl reikia priimti sprendimą dėl viso ieškinio.

Dėl ieškinio esmės

48 Vertinant kaltinimo, kuriuo Komisija kaltina Vengriją pagrįstumą, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalį „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš šios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos“.

Minėtos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte patikslinama, kad pagal šio straipsnio 1 dalį tiesioginė diskriminacija yra tada, kai dėl bet kurios iš tos pačios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai, nei panašioje situacijoje elgiamasi su kitu asmeniu (2011 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Prigge ir kt.*, C-447/09, Rink. p. I-8003, 42 punktas).

49 Šiuo atveju neginčijama, kad ginčijamose nacionalinėse nuostatose numatyta, jog atitinkami teisėjai, prokurorai ir notarai automatiškai nustoja eiti pareigas, kai sulaukia 62 metų.

50 Užsiimantys savo profesija asmenys sulaukę 62 metų yra padėtyje, panašioje į jaunesnių asmenų, užsiimančių ta pačia profesija, padėtį. Tačiau pirmieji dėl savo amžiaus yra priversti automatiškai nustoti dirbti (pagal analogiją žr. minėtų sprendimų *Fuchs ir Köhler* 34 punktą ir *Prigge ir kt.* 44 punktą).

51 Iš tikrųjų ginčijamos nuostatos, pagal kurias aplinkybė, kad asmenys sulaukia šiomis nuostatomis nustatyto pensinio amžiaus, reiškia automatišką darbo santykių nutraukimą, turi būti laikomos įtvirtinančiomis mažiau palankų šio amžiaus sulaukusių asmenų vertinimą, palyginti su visais kitais dirbančiais asmenimis. Taigi tokios nuostatos įtvirtina Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies a punkte nurodytą skirtingą požiūrį dėl amžiaus (šiuo klausimu žr. 2007 m. spalio 16 d. Sprendimo *Palacios de la Villa*, C-411/05, Rink. p. I-8531, 51 punktą).

52 Vengrija šiuo klausimu nurodo, kad faktiškai pagal šias nuostatas amžiaus riba, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, buvo mažinama siekiant ištaisyti pozityvios diskriminacijos situaciją, kuria teisėjai, prokurorai ir notarai naudojosi pagal anksčiau galiojusią tvarką, nes kitaip nei kiti valstybės tarnautojai galėjo dirbti, kol sulauks 70 metų.

53 Tačiau tokia aplinkybė negali paneigti skirtingo požiūrio į asmenis, kurie, sulaukę 62 metų amžiaus, turi nustoti dirbti, palyginti su šio amžiaus nesulaukusiais ir galinčiais toliau dirbti asmenimis, buvimo. Iš tiesų skirtingas požiūris dėl amžiaus grindžiamas amžiaus ribos, kurią peržengę asmenys nustoja dirbti, nesvarbu koks amžius pasirinktas šiai ribai nustatyti ir *a fortiori* ribai, kuri buvo taikoma anksčiau, buvimu.

54 Todėl reikia konstatuoti, kad nagrinėjamoje nuostatoje įtvirtintas amžiaus kriterijumi tiesiogiai grindžiamas skirtingas požiūris, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 1 straipsnį ir 2 straipsnio 2 dalies a punktą.

55 Tačiau iš Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos matyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę jį objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis (minėto Sprendimo *Prigge ir kt.* 77 punktas ir 2012 m. liepos 5 d. Sprendimo *Hörnfeldt*, C-141/11, 21 punktas).

56 Taigi vadovaujantis proporcingumo principu reikia patikrinti, ar ginčijamas nuostatas pateisina teisėtas tikslas ir ar priemonės, kurių imtasi siekiant šio tikslo, yra tinkamos ir būtinos.

57 Pirma, dėl šiomis nuostatomis siekiamų tikslų reikia iš karto pažymėti, jog Komisijos nurodyta aplinkybė, kad jose nėra aiškiai numatyta jokio specialaus tikslo, nėra lemiama.

58 Iš Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies negalima daryti išvados, kad jei nagrinėjamuose nacionaliniuose įstatymuose tiksliai nenurodytas jais siekiamas tikslas, tai savaime reiškia, kad jie negali būti pateisinami pagal šią nuostatą. Nesant tokio tikslaus nurodymo svarbu, jog kiti su atitinkamos priemonės bendru kontekstu susiję elementai leistų nustatyti ja siekiamą tikslą, kad būtų galima vykdyti teisminę kontrolę, norint išsiaiškinti, ar šis tikslas yra teisėtas ir ar jam įgyvendinti imtasi tinkamų ir būtinų priemonių (žr. minėtų sprendimų *Fuchs ir Köhler* 39 punktą ir *Hörnfeldt* 24 punktą).

59 Todėl reikia išnagrinėti argumentus, kuriuos Vengrija nurodė per ikiteisminę procedūrą, taip pat savo rašytiniuose dokumentuose ir per teismo posėdį, pagal kuriuos aptariamomis nuostatomis iš esmės siekiama dviejų tikslų, būtent, pirma, suvienodinti, kalbant apie valstybės tarnautojų profesijas, amžiaus ribą, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, ir taip užtikrinti pensijų sistemos gyvybingumą, aukštą užimtumo lygį ir didesnį atitinkamos su teisingumo vykdymu susijusios veiklos kokybės lygį ir veiksmingumą, antra, sukurti „labiau subalansuotą amžiaus struktūrą“ ir taip palengvinti jaunų teisininkų įsidarbinimą teisėjais, prokurorais arba notarais ir garantuoti jiems greitesnę karjerą.

60 Dėl šių tikslų teisėtumo reikia priminti, antra, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog tikslai, kurie gali būti laikomi „teisėtais“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą, todėl ir galinčiais pateisinti diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principo išimtį, yra socialinės politikos tikslai, kaip antai susiję su užimtumo politika, darbo rinka arba profesiniu mokymu (žr. 2009 m. kovo 5 d. Sprendimo *Age Concern England*, C-388/07, Rink. p. I-1569, 46 punktą; 2009 m. birželio 18 d. Sprendimo *Hütter*, C-88/08, Rink. p. I-5325, 41 punktą ir minėto Sprendimo *Prigge ir kt.* 81 punktą).

61 Dėl tikslo suvienodinti, kalbant apie valstybės tarnautojų profesijas, amžiaus ribas, kurias pasiekus privaloma nutraukti veiklą, reikia konstatuoti, kaip savo nuomonės 63 punkte pažymėjo generalinė advokatė, kad šis tikslas gali būti teisėtas užimtumo politikos tikslas, nes jo siekimas leidžia užtikrinti vienodo požiūrio principo laikymąsi visų konkretaus sektoriaus asmenų atžvilgiu ir yra susijęs su esminiu jų darbo santykių elementu, kaip antai išėjimo į pensiją momentas.

62 Dėl tikslo sukurti labiau subalansuotą amžiaus struktūrą ir jaunų teisininkų įsidarbinimą teisėjais, prokurorais arba notarais pakanka konstatuoti, kad Teisingumo Teismas jau turėjo progą nuspręsti, jog tikslas nustatyti amžiaus struktūrą, atsižvelgiant į pusiausvyrą tarp jaunų ir vyresnių pareigūnų, siekiant skatinti jaunimo įdarbinimą ir paaukštinimą, gerinti personalo administravimą ir vengti galimų ginčų dėl tinkamumo tarnybai nuo tam tikro amžiaus, taip pat užtikrinti tinkamas ir kokybiškas teisėsaugos institucijų paslaugas, gali būti teisėtas užimtumo politikos ir darbo rinkos tikslas (minėto Sprendimo *Fuchs ir Köhler* 50 punktas).

63 Nors iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ginčijamos nuostatos pateisinamos teisėtais tikslais, galiausiai reikia išsiaiškinti, ar aptariamos nacionalinės nuostatos yra tinkamos ir būtinos priemonės siekiant įgyvendinti šiuos du tikslus.

64 Kiek tai susiję su pirmuoju tikslu, šios nuostatos iš principo yra tinkama priemonė įgyvendinant tikslą suvienodinti, kurio Vengrija siekia, nes jomis siekiama jei ne pašalinti, tai bent iš esmės sumažinti amžiaus ribų, kurias pasiekę visų profesijų viešosios tarnybos teisėsaugos institucijose atstovai privalo nutraukti veiklą, skirtumą.

65 Tačiau taip pat reikia nustatyti, ar minėtos nuostatos yra dar ir būtina priemonė siekiant šių tikslų.

66 Siekiant išnagrinėti, ar nagrinėjamos priemonės viršija tai, kas būtina, kad būtų pasiektas užsibrėžtas tikslas, ir ar daro pernelyg didelę žalą atitinkamų asmenų interesams, šias priemones reikia vertinti atsižvelgiant į teisės aktus, kuriuose jos įtvirtintos, ir įvertinti tiek galimą žalą asmenims, kuriems ji taikoma, tiek naudą, kurią bendrai gauna visuomenė ir pavieniai jos nariai (žr. 2010 m. spalio 12 d. Sprendimo *Rosenbladt*, C-45/09, Rink. p. I-9391, 73 punktą).

67 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad minėtose nuostatose numatytų kategorijų asmenims iki jų įsigaliojimo buvo taikoma nukrypti leidžianti nuostata, pagal kurią šie asmenys galėjo toliau eiti pareigas iki jiems sueis 70 metų, todėl jie pagrįstai tikėjosi, jog liks darbe iki sulauks šio amžiaus.

68 Tačiau remiantis nagrinėjamomis nuostatomis amžiaus riba, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, buvo sumažinta staigiai ir iš esmės ir nebuvo numatyta pereinamojo laikotarpio priemonių, galėjusių apsaugoti atitinkamų asmenų teisėtus lūkesčius.

69 Taigi dėl ginčijamo įstatymo, kuris įsigaliojo tik 2012 m. sausio 1 d., poveikio, pirma, visi teisėjai ir prokurorai, kuriems 62 metai sukako iki šios datos, buvo priversti nustoti eiti savo pareigas 2012 m. birželio 30 d., t. y. po šešių mėnesių, o tie, kurie šio amžiaus sulauks nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2012 m. gruodžio 31 d., nustos eiti savo pareigas 2012 m. gruodžio 31 d., t. y. bet kuriuo atveju ne vėliau kaip po vienų metų, o dažnai ir anksčiau. Antra, sulaukę 62 metų amžiaus iki 2014 m. sausio 1 d. notarai nustos eiti savo pareigas nuo šios datos, t. y. ne vėliau kaip po dvejų metų nuo naujos pensijų tvarkos įsigaliojimo momento.

70 Šiomis aplinkybėmis atitinkami asmenys savo iniciatyva ir galutinai išeina iš darbo rinkos nespėję imtis priemonių, visų pirma ekonominio ir finansinio pobūdžio, kurių reikia esant tokiai situacijai, turint omenyje aplinkybę, kad, pirma, jų senatvės pensija, kaip buvo paaiškinta per teismo posėdį, yra bent 30 % mažesnė nei atlyginimas, antra, nutraukiant darbą neatsižvelgiama į įmokų mokėjimo laikotarpį, o tai atitinkamai negarantuoja teisės į viso dydžio pensiją.

71 Reikia konstatuoti, kad Vengrija nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, jog bet kokia švelnesnė nuostata neleistų pasiekti aptariamo tikslo.

72 Tiesa, ši valstybė narė tvirtino, kad atitinkami asmenys nuo 2011 m. galėjo numatyti jiems taikomos pensijų tvarkos pokyčius, nes 2011 m. Įstatymo Nr. LXXII dėl tam tikrų įstatymų dėl teisinio statuso pakeitimų atsižvelgiant į Konstituciją 10 straipsnio 1 dalyje jau buvo nustatyti „įspėjimo terminai“, kurie turėjo būti perkelti į 2011 m. Įstatymą dėl teisėjų ir į pereinamojo laikotarpio nuostatas. Tačiau net tuo atveju, jei šie terminai galėjo būti pakankami, kad būtų išvengta bet kokių neigiamų pasekmių atitinkamiems asmenims, reikia pažymėti, jog Vengrija nepaaiškino, kad remdamiesi ginčijamais įstatymais teisėjai, prokurorai ir notarai galėjo pakankamai patikimai numatyti planuojamus jiems taikomos pensijų tvarkos pokyčius ir imtis būtinų priemonių.

73 Be to, Vengrija taip pat nenurodė priežasčių, dėl kurių, pirma, aštuoneriais metais sumažino išėjimo į pensiją amžių ir nenumatė laipsniško sumažinimo, nors, antra, pagal *Tny* įstatymą buvo ne tik numatyta nuo 2014 m. per aštuonerius metus padidinti pensinį amžių 3 metais, t. y. nuo 62 iki 65 metų, o pats šis įstatymas įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d., t. y. ketveriais metais anksčiau, nei bus pradėtas taikyti.

74 Tačiau, kaip savo nuomonės 66 punkte teigia generalinė advokatė, iš šių ginčijamų nuostatų ir *Tny* įstatymo skirtumų matyti, kad į asmenų, kuriems išėjimo į pensiją amžiaus riba buvo sumažinta, ir kitų valstybės tarnautojų, kuriems minėta amžiaus riba buvo padidinta, interesus buvo atsižvelgta nevienodai.

75 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia daryti išvadą, kad aptariamos nuostatos nėra būtinos siekiant Vengrijos nurodyto suvienodinimo tikslo.

76 Dėl antrojo tikslo, kuriuo siekiama sukurti labiau subalansuotą amžiaus struktūrą ir taip palengvinti jaunų teisininkų įsidarbinimą teisėjais, prokurorais arba notarais bei garantuoti jiems greitesnę karjerą, reikia pažymėti, kad, kaip teigia Vengrija, sumažinus amžiaus ribą, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, daug pareigų atsilaisvino ir galės būti užimtos jaunųjų teisininkų, be to, buvo pagreitinta atitinkamų profesijų personalo kaita ir atnaujinimas.

77 Tačiau tokios teigiamos trumpalaikės pasekmės gali sukelti abejonių dėl galimybės pasiekti iš tikrųjų subalansuotą „amžiaus struktūrą“ vidutiniu arba ilgu laikotarpiu.

78 Nors 2012 m. atitinkamų profesijų personalo atnaujinimas įgis labai didelį pagreitį, nes aštuonios amžiaus grupės bus pakeistos tik viena, t. y. 2012 m. amžiaus grupe, šis kaitos ritmas lygiai taip pat radikaliai sulėtės 2013 m., nes tik viena amžiaus grupė turės būti pakeista. Maža to, šis kaitos ritmas

nuolat lėtės, nes pagal *Tny* įstatymo 18 straipsnio 1 dalį amžiaus riba, kurią pasiekus privaloma nutraukti veiklą, laipsniškai didės nuo 62 iki 65 m., ir taip bus pablogintos jaunųjų teisininkų galimybės įsidarbinti pagal teisininko profesiją.

79 Remiantis tuo, darytina išvada, kad aptariamos nuostatos nėra tinkamos siekiant tikslo sukurti labiau subalansuotą „amžiaus struktūrą“.

80 Šiomis aplinkybėmis reikia nuspręsti, kad ginčijamomis nacionalinėmis nuostatomis sukuriamas skirtingas požiūris dėl amžiaus ir nesilaikoma proporcingumo principo, todėl reikia patenkinti Komisijos ieškinį.

81 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia pripažinti, kad Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnį ir 6 straipsnio 1 dalį, nes priėmė nacionalinę tvarką, pagal kurią teisėjai, prokurorai ir notarai privalo nutraukti profesinę veiklą sulaukę 62 metų; taip sukuriamas skirtingas požiūris dėl amžiaus, kuris nėra proporcingas, palyginti su siekiamais tikslais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

82 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Vengrija pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 2 straipsnį ir 6 straipsnio 1 dalį, nes priėmė nacionalinę tvarką, pagal kurią teisėjai, prokurorai ir notarai privalo nutraukti profesinę veiklą sulaukę 62 metų; taip sukuriamas skirtingas požiūris dėl amžiaus, kuris nėra proporcingas, palyginti su siekiamais tikslais.**

2. **Priteisti iš Vengrijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.